

ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ 1-20

ΥΠΟ ΤΟΝ ΤΙΤΛΟ:

ΟΛΑ ΣΤΟΝ ΥΜΝΟ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15

Η ΕΦΕΥΡΕΣΗ ΤΟΥ COMMON LAW

Το κοινοδίκαιο ήταν αποτέλεσμα κάλυψης επιτακτικών αναγκών της Εγγλέζικης κοινωνίας του 12^{ου} αιώνα μ. Χ.

Ετυμολογία= κοινό+δίκαιο. Σκοπός του να καταστεί όντως και εν τοις πράγμασι «κοινό» σε όλους το δίκαιο, ώστε να καλύψει

όλες τις τότε περιφέρειες και διαφορετικές ομάδες επί της Αλβιώνος νήσου και δυνητικά και της «εφαπτόμενης» γείτονος νήσου Ιρλανδίας.

α) αυτοί που εφεύραν το «κοινοδίκαιο» ήθελαν όχι μόνο να καλύψουν τις ανάγκες των καιρών και των δεδομένων στιγμών των τότε πρωτόγονων κοινωνιών, αλλά είχαν και πρακτικό στόχο να το καταστήσουν εν τη πράξει «κοινό» δηλ. σε όλες τις κοινωνικές και εθνικές ομάδες της Αγγλίας και της Ιρλανδίας.

β) ο Ερρίκος ο Β΄, βασιλιάς της Αγγλίας επί της βασιλείας του 1154 -1189 με τον Ερρίκο τον Γ΄ στην πορεία, έθεσαν τις βάσεις/κανόνες και αρχές του «κοινοδίκαιου», σε μια προσπάθεια υλοποίησης της τότε επιβεβλημένης **ανάγκης της καλύτερης εφαρμοστικής μέσα από την κωδικοποίηση του δικαίου**, έτσι ώστε επιτέλους να βελτιωθεί η τότε νομική κατάσταση και τάξη όχι μόνο κατά και περί την απόδοση του δικαίου, αλλά και για να γίνει καλώς/καλύτερα αντιληπτό από τον τότε μη κατέχοντα στοιχειώδη παιδεία κόσμο. Ο αγώνας για την καλή συστηματοποίηση της λογικής θεωρίας και της πρακτικής του δικαίου αναφορικά με την λειτουργία του, εγένετο με πηγές και οδηγούς τόσο την εθιμική δράση της τότε κοινωνίας, των ηθικών της χαρακτηριστικών και των περί δικαίου απόψεων της, όσο βεβαίως και από τους οδηγικούς κανόνες που προέκυψαν και προέκυπταν από την δράση των τότε δικαστηρίων.

Ουσιαστική βελτίωση:

μετά από 100 σχεδόν χρόνια από τους «Ερρίκους», ο Εδουάρδος ο Α΄, έλαβε μέτρα «*διά την ενίσχυση και την εμπέδωση των common law courts και επικύρωσε την Magna Carta*». Οι κινήσεις αυτές αν και όχι του τεράστιου μεγέθους και της υψηλής ποιότητας του Βυζαντινού αυτοκράτορα Ιουστινιανού, ήταν τέτοιου μεγέθους ώστε να γίνουν αιτία για την Αγγλία, να επονομασθεί ο Εδουάρδος ο Α΄, ως English **Justinian**, δηλ. ως ο Ιουστινιανός της Αγγλίας(εξ ου και το «**Justi-ce**», από το **Justinian =δικαιοσύνη**). Ο σκοπός αυτών των κινήσεων (πέραν του γεγονότος ότι υπήρχε θέμα κάλυψης αναγκών του δικαίου, εκσυγχρονισμός, βελτίωση, κωδικοποίηση, «συγύρισμα», λαϊκή κατανόηση), ήταν επιβεβλημένος, διότι η χώρα εμαστίζετο από διαφθορά και σκάνδαλα πάσης μορφής, ενεχομένων μάλιστα ακόμη και βασιλικών αξιωματούχων και δικαστών. Ως αναφέρεται στην νομική βιβλιογραφία(«*Δίκαιο των εγγράφων προτάσεων*» του αείμνηστου συγγραφέα άριστου δικηγόρου Λεμεσού, Στέλιου Στυλιανού), η «*τιμωρός χειρ του βασιλέως έφτασε μέχρι τον αρχιδικαστή Hengham*».

Το κοινοδίκαιο ταξίδευσε πεζή πορεία μέσα στον ρέοντα χρόνο, δουλεύοντας εθιμικά, τελώντας περικλεισμένο το πνεύμα του μέσα στα «πέτλια» των δικαστικών προηγούμενων «αυθεντιών». Ήταν σχολή εσωστρεφούς και εσω-κλειστού τύπου, στερούμενη πλάτος ανοικτού πεδίου, ώστε αυτός ο πνευματικός χώρος ως ανοικτή ελεύθερη πλατεία, να καθίσταται ορμητήριο της προς τα άνω πλεύσης καλών οραμάτων προς την καλλιέργεια νεώτερων σκέψεων. Η σχολή αυτή ουσιαστικά επαναλάμβανε τον εαυτό της αφού το βαρύ ανελεύθερο της πνεύμα δεν της επέτρεπε να στρέψει το βλέμμα προς το φως του ακαδημαϊκού ορίζοντα. Η ηθελημένη ή μή, άρνηση επαφής της σχολής αυτής με την επιστημονική διδασκαλία, ώστε να γνωρίσει επιτέλους την νομική επιστήμη και να καταφέρει να εκπαιδευτεί

μέσα από την μάθηση, την κατάκτηση γνώσης, την πνευματική επεξεργασία και εμπάθυνση στα υψηλά δώματα της συστηματοποιημένης νομικής επιστήμης να προωθηθεί προς τα εμπρός και να αναδυθεί στο φως του επιστημονικού εκσυγχρονισμού,

κρατούσε στάσιμο το κοινοδίκαιο στους αιώνες.

Η νομική επιστήμη και τα νομικά ΔΕΝ εξαντλούνται στο τί είπε περιστασιακά (και το χειρότερο ΥΠΟ συγκεκριμένες περιστάσεις και για συγκεκριμένες περιπτώσεις) σε μια απόφαση του ένας σοφός δικαστής, διότι η (νομική) επιστήμη, είναι πολύ υψηλή έννοια για να ανήκει κατά πλάνη (ως αμάρτημα καθοσίωσης) εξαντλητικά σε έναν και μόνο άνθρωπο, αφού ανήκει και ασκείται από μια τεράστια ακαδημαϊκή ομάδα ανθρώπων επιστημόνων.

Μέσα από σοβαρή και νομικά «σκληρή» ανάλυση, εμείς θεωρούμε ότι το κοινοδίκαιο σε όλη αυτή την ιστορική περίοδο και χρονική διαδρομή λειτουργίας, δεν παρήξε καρπούς κοινωνικά ελκυστικούς, νομικά «ευέλικτους» και σφριγηλούς σε βαθμό να διατηρούνται «φρέσκοι», ώστε να αντέξουν βρώσιμοι για την κάθε επόμενη γενιά. Αναπαρήγαγε και ξανααναπαρήγαγε στατικά τον εαυτό του, με την μια απόφαση να στηρίζεται και αλληλομπαλλώνεται πάνω στην άλλη και η «άλλη» στην (παρα) «άλλη» και πάει λέγοντας.

Ρητορική, όχι όμως πονηρή, αλλά εντελώς αληθής παρένθεση: αλήθεια αφού η μια απόφαση στηρίζεται στην άλλη, η άλλη στην άλλη και «η άλλη στην παράλλη», τότε η αλυσίδα σε ποιά μαγική πρώτη στην σειρά(βάση/απόφαση) στηρίζεται; Ποιά είναι και τί είναι η πρώτη στην σειρά;

Και δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι εκ της ιδρύσεως του το κοινοδίκαιο αποκαλείται και «εθιμικό δίκαιο», αφού η ζωή και υπόσταση του «κκόμονλο» δρώσα «στεγνά» ως πρακτικά εφαρμοστέο στους αιώνες, έφερε και εθιμική μορφή(βάση) – οι αποφάσεις έλαβαν στην πορεία του χρόνου εκ της συνεχούς εφαρμογής τους μορφή και χαρακτήρα εθίμου – δηλ. κατέστησαν πλέον ...έθιμα.

Η επιστήμη στην τεράστια ευρύτητα του πνεύματος της λέει ότι,

- καλό το έθιμο και άλλο τόσο καλός ο σεβασμός στην λαογραφική του σκέψη, καλός ο παραδοσιακός πολιτισμικός χαρακτήρας τον οποίο φέρει, άρα καλή και η καθοδήγηση του προς την κοινωνία,

- στο Ηπειρωτικό δίκαιο σεβαστό να μεν το έθιμο και το εξ αυτού απορρέον «εθιμικό» ηθικό πρόσταγμα,

όμως σε περίπτωση σύγκρουσης νόμου εθίμου, **υπερέχει συντριπτικά ο νόμος**. Επομένως ο καθένας ας λάβει ότι του αξίζει: βοηθητικό πάντα οριακά το εθιμικό δίκαιο, όμως σε καμία περίπτωση δεν είναι αποδεκτός τυχόν κυρίαρχος νομικός ρόλος του στην σύσταση του σχεδιασμού για την απόδοση του δικαίου.

Αρα το τότε Εγγλέζικο νομικοδικαστικό σύστημα ήθελε βελτίωση.

Πριν προχωρήσουμε στα περί της βελτίωσης του, ας δούμε όμως για ποιό λόγο, αυτό το «σημειωτόν» και αυτή ή μή προς τα εμπρός πορεία, αφού όντως υπήρχε η πραγματική ανάγκη αυτή για ανακαίνιση και εκσυγχρονισμό.

(Λέγεται ότι:

«οι πρώτοι που δεν... βλέπουν είναι οι φύλακες»

και

«ο πρώτος που δεν ...θέλει να θεραπευτεί είναι ο παθών»)

α) Θεωρούμε ως **υποκειμενική αιτία**, τους «φύλακες». Ήταν οι πρώτοι οι οποίοι θα έπρεπε να προβληματιστούν: το σύστημα ήταν το πρώτο στην σειρά μέρος το οποίο όφειλε να δει τα του οίκου του. Όμως οι του συστήματος έβλεπαν αυτά τα οποία ήθελαν και αυτά τα οποία κάλυπταν τον εαυτό τους, όπως ακριβώς συνέβη με την πλανεμένη άποψη των ανθρώπων που βρίσκονταν μέσα την σπηλιά του Πλάτωνα οι οποίοι βλέποντας **τις σκιές τους πλανεμένα θεωρούσαν ότι μόνο αυτές ήταν η πραγματικότητα και η αλήθεια** .

Πέραν αυτής της ως άνω υποκειμενικής αντίληψης του συστήματος, καθ' ημάς αιτία ήταν κατά το μάλλον και το «τεχνικό» θέμα.

β) **Αντικειμενική αιτία** ήταν καθ' ημάς ΚΑΙ η μή ύπαρξη νομικών σχολών στην χώρα του κκόμονλο την Αγγλία, ώστε όλη η ακαδημαϊκή δύναμη- καθηγητές, νομοδιδάσκαλοι, φοιτητές, συγγραφείς, μελετητές και η εν γένει επιστημονικά συγκροτούμενη ακαδημαϊκή κοινότητα των πανεπιστημίων, όλοι μαζί να ανάψουν τις δάδες του νομικού φωτός.

Ισχυρή απόδειξη μέσα από ιστορική αντίθεση:

οι νομικές σχολές ανθούσαν στην Κωνσταντινούπολη **σχεδόν χίλια χρόνια πριν τον Ερρίκο με αποτέλεσμα** το Ελληνοβυζαντινό δίκαιο(ως μετεξέλιξη του Ελληνορωμαϊκού) να είναι από τον τρίτο αιώνα μ.Χ. (επί αυτοκράτορα Ιουστινιανού) ήδη γραπτό, καλλιεργημένο και εξελιγμένο μέσα από την δράση της **πανεπιστημιακής νομικής διδασκαλίας και επιστήμης** καθώς και ήδη άριστα κωδικοποιημένο στην πρακτική του εφαρμογή μέσα από τις «Ιουστινιάνειες νομοθεσίες», τις «Νεαρές», τους «Πανδέκτες», και τους «Τιπούκειτους» κώδικες.

Καταληκτικά

το κοινοδίκαιο εκ της φύσεως και προέλευσης του, της πηγής των ιδεών του και του τρόπου που δρά, δεν κατέχει το σωστό δικαϊκό υπόβαθρο ώστε να αποτελέσει μια (εκ του λαού) πρωτογενούς μορφής πηγή δικαίου.

Πάρα πολύ απλά δεν είναι καρπός του νομοθέτη, άρα δεν είναι νόμος. Είναι προϊόν δικαστικής παραγωγής και προελεύσεως καθώς μέσα από ακόμη και την πιο χαλαρή νομική κρίση, θα θεωρείται ως εξ απαλών ονύχων επέμβαση της δικαστικής λειτουργίας στον τομέα της νομοθετικής, αφού με την «απόφαση» τα δικαστήρια επιβάλλουν κανόνες δικαίου παράγοντας οιονεί νομοθετικό έργο: απλά νομομοθετούν.

Όμως ας μιλήσουμε επιστημονικά και ας κατανέμουμε σωστά τους ρόλους: η νομολογία κατά την νομική επιστήμη είναι «η μαρτυρία της υφιστάμενης νομοθεσίας» επομένως είναι απλή μαρτυρία, **δεν είναι νομοθεσία**. Ο πνευματικός ρόλος και το νομικό «στάτους» του «κκομον-λό», δεν είναι τίποτα περισσότερο από μια **κατ'οικονομίαν και κατ' επικουρίαν εξ ανάγκης καθοδηγητική παρέμβαση προς** την (κατώτερη ιεραρχικά) δικαστική σκέψη και όχι μια πραγματική νομοθετική παραγωγή.

Θα ακολουθήσει κεφ. 16